

การจัดการระบบบริการคลินิกโรคเรื้อรัง (NCD) ในภาวะภัยสงครามชายแดนไทย-กัมพูชา ปี พ.ศ. 2568
แบบไร้รอยต่อ ปี พ.ศ. 2568 โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

พว.พัชสุดา ไชยสัตย์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ และ คณะ
กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลเบญจลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement: CQI) เพื่อจัดการระบบบริการคลินิกโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD) แบบไร้รอยต่อ ในสถานการณ์ภัยสงครามชายแดนไทย-กัมพูชา ระหว่างวันที่ 24 - 28 กรกฎาคม ถึง วันที่ 7 - 28 ธันวาคม 2568 ซึ่งส่งผลให้ประชาชนทั้งในเขตอำเภอและนอกเขตอำเภอต้องอพยพเข้ามาพักพิงในศูนย์อพยพพื้นที่อำเภอเบญจลักษณ์ จำนวน 54 แห่ง จำนวนประชาชนอพยพทั้งหมด 10,500 คน ทำให้เกิดข้อจำกัดในการเข้าถึงบริการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบบริการที่สามารถดูแลผู้ป่วย NCD ได้อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุม และไร้รอยต่อ ทั้งในสถานบริการและศูนย์อพยพ โดยใช้กระบวนการ CQI ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหา การออกแบบระบบบริการ การดำเนินงาน และการประเมินผล กลุ่มเป้าหมายคือผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง ในเขตอำเภอเบญจลักษณ์ จำนวน 5,878 ราย ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง นอกเขตอำเภอที่เข้าพักในศูนย์พักพิง จำนวน 356 คน เครื่องมือสำคัญ ได้แก่ การจัดทำทะเบียนผู้ป่วยกลาง การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยบริการและศูนย์พักพิงทุกแห่ง การจัดทีมสหวิชาชีพบริการเคลื่อนที่ (Mobile clinic) ในศูนย์พักพิงทุกแห่ง การใช้เครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) การจัดระบบจ่ายยาอย่างต่อเนื่อง และการติดตามผ่านระบบสื่อสารทางไกล (Telemedicine) ผลการดำเนินงานพบว่า ระบบบริการแบบไร้รอยต่อช่วยให้ผู้ป่วยเข้าถึงบริการโรคเรื้อรังดังนี้ 1) ผู้ป่วยกลุ่มโรคเรื้อรัง เขตอำเภอเบญจลักษณ์ ระดับ 1: Stable ไม่มีผู้ป่วยขาดยา ผู้ป่วยระดับ 3: Unstable และระดับ 4: Complicated ไม่มีผู้ป่วย ขาดนัด หรือหลุดลง 2) ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ที่พักในศูนย์พักพิงเขตอำเภอเบญจลักษณ์ ทุกแห่ง ที่ขึ้นทะเบียนและแจ้งขอรับยาเดิม กรณีขาดหรือไม่ได้นำยามาจากที่บ้าน ไม่มีผู้ป่วยขาดยา และสามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดและความดันโลหิตได้ดี ไม่มีภาวะแทรกซ้อนในขณะที่พักในศูนย์พักพิง แม้ในช่วงเกิดภาวะภัยสงคราม เพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการ และเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายบริการสุขภาพในพื้นที่ การพัฒนาระบบบริการคลินิก NCD แบบไร้รอยต่อโดยใช้แนวคิด CQI ในภาวะภัยสงครามชายแดน สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องและปลอดภัย และสามารถเป็นต้นแบบในการจัดบริการสุขภาพในพื้นที่วิกฤตอื่นต่อไป

คำสำคัญ: CQI, NCD, ระบบบริการไร้รอยต่อ, ศูนย์อพยพ, ภาวะวิกฤต